

The Presumption of Innocence in the legal framework of Germany

Abstract

This paper presents the different sources of the presumption of innocence in the German legal framework: the principle of the rule of law rooted in the German constitution, the European Convention on Human Rights, and the Charter of Fundamental Rights of the European Union. After that, the constitutional and European remedies for violation of the presumption of innocence are discussed.

I. Legal bases

1. German constitution (Basic Law)

a) Entrenchment: To start with, there is an astonishing finding: The German constitution called ‘Basic Law’ (*Grundgesetz*) fails to explicitly deliver a written regulation providing for the presumption of innocence. This does not mean, however, that it is unfamiliar to the Basic Law: According to the established case law esp. of the German Federal Constitutional Court (*Bundesverfassungsgericht*), the presumption of innocence is a special manifestation of the overarching principle of the rule of law, provided for mainly in Article 20(3) of the Basic Law. Thus the presumption of innocence has constitutional rank even without being explicitly mentioned within the constitutional text.¹

b) Scope of protection: The presumption of innocence prohibits, on the one hand, the imposition of any measures on the culprit having the effect of a sentence or treating him as guilty without evidence of his guilt in accordance with the procedural regulations. On the other hand, the presumption of innocence requires a conviction in a fair trial before a person can generally be treated as criminal in legal relations.² As a manifestation of the principle of the rule of law, the presumption of innocence does not contain *specific* requirements and prohibitions; instead, its implications for procedural law require shaping depending on the circumstances of the respective case. This task primarily pertains to the legislature.³

c) Additional sources in German law: In addition to its implicit constitutional status, the presumption of innocence in the German legal framework results from Article 6(2) of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (European Convention on Human Rights – ECHR)⁴ and from Article 48(1) of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (EU Charter). Like many other European states, Germany finds itself in the specific situation that its genuine national law is directly supplemented with the provisions of these two sources.

---

¹ Federal Constitutional Court’s Report (BVerfGE) 133, 168 (202); 133, 1 (31); 110, 1 (22 f.); 82, 106 (114); 74, 358 (370).

² BVerfGE 133, 168 (202); 74, 358 (371); to a certain extent already BVerfGE 82, 106 (114 f.).

³ BVerfGE 133, 168 (202); 74, 358 (371 f.).

⁴ BVerfGE 133, 168 (202); 133, 1 (31); 110, 1 (22 f.); 82, 106 (114); 74, 358 (370).

2. European Convention on Human Rights

a) International Treaty. Germany is a signatory state to the European Convention on Human Rights (ECHR) of November 11, 1950. It entered into force in Germany on September 3, 1953. The ECHR is an international (intergovernmental) treaty applying to 47, i.e. almost all European states (with the exception of Belarus). By ratifying the ECHR, it became an integral part of the German legal framework having the rank of a Federal law. Article 6(2) of the ECHR explicitly provides for the presumption of innocence. It reads as follows:

Everyone charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according to law.

b) European Court of Human Rights. The ECHR has set up a specific court: the European Court of Human Rights (ECtHR) in Strasbourg. The Court considers the presumption of innocence as a part of the right to a fair criminal trial as provided in the afore-going paragraph.⁵ According to its case law, the presumption of innocence guarantees everyone the right not to be designated or treated as guilty of a criminal offence before his guilt has been established by a court.⁶ This guarantee includes, inter alia, that judges, in the exercise of their functions, do not take as a basis the preconceived opinion that the accused has committed the offence of which he is accused.⁷ The presumption of innocence is violated by statements or decisions which give the impression that the person concerned is guilty, lead the public to believe that he is guilty or anticipate the assessment of the facts by the competent judge.⁸

3. Charter of Fundamental Rights of the European Union

Besides the German Basic Law and the ECHR, the third source of the presumption of innocence in Germany is Article 48(1) of the EU Charter of Fundamental Rights (EU Charter). It has almost the same wording as the corresponding provision in the ECHR:

Everyone who has been charged shall be presumed innocent until proved guilty according to law.

The EU Charter was proclaimed in 2000 and declared legally binding by the Treaty of Lisbon by elevating it to the status of primary Union law as supranational law.⁹ It entered into force on December 1, 2009. However, the scope of application of the EU Charter is different to the national constitution and the ECHR: Under its Article 51(1), the provisions of the EU Charter are addressed to the institutions, bodies, offices and agencies of the European Union and to the Member States *only when they are implementing Union law*. Thus, the EU Charter does not protect the individual outside the scope of application of EU law.

Substantially, Article 48 of the EU Charter is meant to be ‘the same as Article 6(2) and (3) of the ECHR’ according to the commentary provided in the Official Journal of the European Union.¹⁰

⁵ ECtHR, Feb 27, 1980, 6903/75 – Deweer v. Belgium; ECtHR, March 25, 1983, 8660/79 – Minelli v. Switzerland; ECtHR, April 23, 1998, 159/1996/778/979 – Bernard v. France.

⁶ ECtHR, March 30, 2010, 44418/07 – Poncelet v. Belgium.

⁷ ECtHR, December 6, 1988, 10690/83 – Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain.

⁸ ECtHR, October 28, 2004, 48173/99 – Y.B. and others v. Turkey.

⁹ One of the main features is the ‘direct domestic effect’ of EU law within the EU member states, cf. the key decision ECJ of Feb 5, 1963, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1 – van Gend en Loos.

¹⁰ Official Journal of the European Union 2007, C 303/30.

Therefore it has ‘the same meaning and scope as the right guaranteed by the ECHR’. This is why reference can be made to the above explanations.

II. Legal remedies against infringements of the presumption of innocence

Having direct effect in favour of the individual, any accused person can invoke the presumption of innocence before any German prosecution service, court or other administrative authority. However, this paper is limited to considerations of constitutional reliefs and remedies under European law.

1. Constitutional complaint under German law

Article 93(1)(4a) of the German Basic Law provides for the legal remedy of constitutional complaint (*Verfassungsbeschwerde*) to the German Federal Constitutional Court in Karlsruhe. It may be invoked by any person alleging that one of their fundamental rights has been violated by any public authority. The problem is that the presumption of innocence is derived from the rule of law (vide supra I 1) and that this principle is no fundamental right but merely features objective character, i.e. it binds all state authorities but does not entitle individuals. A constitutional complaint based on violation of the rule of law would not be admissible, let alone founded. Under German legal doctrine, the ‘vehicle’ to get the constitutional complaint nonetheless going is to combine the rule of law with a fundamental right: This ‘agent’ is the catch-all provision of Article 2(1) of the Basic Law ensuring the general freedom of action. In conjunction with the principle of the rule of law, it puts the constitutional complaint into operation in favour of any individual for an alleged violation of the presumption of innocence.¹¹

2. Remedies based on violation of the ECHR and the EU Charter

a) European courts. As a matter of course, a violation of the presumption of innocence can be invoked before the European Court of Human Rights in Strasbourg under Article 6(2) of the ECHR as well as before the Court of Justice of the European Union (CJEU) in Luxembourg under Article 48(1) of the EU Charter.

- However, the individual complaint to the ECtHR under Article 34 of the ECHR requires the exhaustion of all national legal remedies (Article 35(1) of the ECHR).
- And the jurisdiction of the CJEU is restricted to EU law and its implementation where criminal law is not yet a big issue.¹²

This begs the question of whether an infringement of the ECHR or the EU Charter can be invoked before the German Federal Constitutional Court in Karlsruhe.

b) The ECHR before the Federal Constitutional Court. As outlined above, as an international treaty the ECHR is restricted to the rank of an ordinary federal law in Germany. Therefore, it is as such no valid standard of review of the Federal Constitutional Court.¹³ Nevertheless, the Court considers the ECHR to play a specific part among international treaties, since the protection of human rights is the core feature of the German constitution (vide Article 1(2) of the Basic Law).

¹¹ BVerfGE 78, 358 (370); 82, 106 (114).

¹² An important exception is the ‘European warrant of arrest’, cf. BVerfGE 140, 317 ff.

¹³ BVerfGE 111, 307 (317).

As a consequence, Article 6(2) of the ECHR is deemed an ‘interpretative aid’ for the interpretation and application of domestic German law and esp. German fundamental rights.¹⁴

c) The EU Charter before the Federal Constitutional Court. During the past 40 years, the Federal Constitutional Court was not considering itself competent to review actions of the European Union. All the more, a constitutional complaint could not be based on an alleged violation of fundamental Union rights.¹⁵ However, the First Senate of the Court has very recently changed its case law on this subject and used the Union’s fundamental rights as a standard for examination – provided that a specific branch of law is entirely harmonised (like e.g. data protection law).¹⁶ When it comes to criminal law and the presumption of innocence, such a harmonisation will take time. For the time being, Article 48(1) of the EU Charter is not likely to play an important part in German law.

---

¹⁴ BVerfGE 111, 307 (328 f.); 128, 326 (367 ff.).

¹⁵ BVerfGE 110, 141 (154 f.).

¹⁶ BVerfG, decision of June 11, 2019, 1 BvR 276/17, NJW 2020, 314 (not yet published in BVerfGE).

Giả định vô tội trong khuôn khổ pháp lý của Đức

Tóm tắt

Bài viết này trình bày các nguồn khác nhau của giả định vô tội trong khung pháp lý của Đức: nguyên tắc pháp quyền bắt nguồn từ hiến pháp Đức, Công ước châu Âu về quyền con người và Hiến chương về quyền cơ bản của Liên minh châu Âu. Sau đó, hiến pháp và các phương thức khắc phục hậu quả của châu Âu về sự vi phạm giả định vô tội được thảo luận.

I. Căn cứ pháp lý

1. Hiến pháp Đức (Luật cơ bản)

a) Tham gia: Để bắt đầu, có một phát hiện đáng kinh ngạc: Hiến pháp Đức có tên Luật cơ bản (*Grundgesetz*) không đưa ra một quy định rõ ràng bằng văn bản quy định về việc giả định vô tội. Tuy nhiên, điều này không có nghĩa là nó không quen thuộc với Luật cơ bản: Theo quy định của luật án lệ đã được thiết lập của Tòa án Hiến pháp Liên bang Đức (*Bundesverfassungsgericht*), giả định vô tội là một biểu hiện đặc biệt của nguyên tắc bao trùm của pháp quyền, được quy định chủ yếu tại Điều 20(3) của Luật cơ bản. Do đó, giả định vô tội có thuộc tính hiến pháp ngay cả khi không được đề cập rõ ràng trong văn bản hiến pháp.¹

b) Phạm vi bảo vệ: Một mặt, giả định vô tội nghiêm cấm áp dụng bất kỳ biện pháp nào đối với người bị kết án hoặc coi anh ta là có tội mà không có bằng chứng về tội lỗi của mình theo các quy định tố tụng. Mặt khác, giả định vô tội đòi hỏi phải có một bản án trong một phiên tòa công bằng trước khi một người nói chung có thể bị coi là tội phạm trong quan hệ pháp lý.² Như một biểu hiện của nguyên tắc của pháp luật, giả định vô tội không chứa các lệnh cấm và yêu cầu cụ thể; thay vào đó, ý nghĩa của nó đối với luật tố tụng đòi hỏi phải định hình tùy thuộc vào hoàn cảnh của vụ việc tương ứng. Nhiệm vụ này chủ yếu liên quan đến cơ quan lập pháp.³

c) Các nguồn bổ sung trong luật của Đức: Ngoài chế độ hiến pháp ngầm, giả định vô tội trong khung pháp lý của Đức là kế thừa Điều 6(2) của Công ước

¹ Federal Constitutional Court's Report (BVerfGE) 133, 168 (202); 133, 1 (31); 110, 1 (22 f.); 82, 106 (114); 74, 358 (370).

² BVerfGE 133, 168 (202); 74, 358 (371); to a certain extent already BVerfGE 82, 106 (114 f.).

³ BVerfGE 133, 168 (202); 74, 358 (371 f.).

châu Âu về bảo vệ quyền con người và các quyền tự do cơ bản (Công ước châu Âu về Nhân quyền - ECHR)⁴ và từ Điều 48 (1) của Hiến chương về các quyền cơ bản của Liên minh châu Âu (Hiến chương EU). Giống như nhiều quốc gia châu Âu khác, Đức nhận thấy trong tình huống cụ thể là luật quốc gia chân chính của mình được bổ sung trực tiếp với các quy định của hai nguồn này.

2. Công ước châu Âu về quyền con người

a) Hiệp ước quốc tế. Đức là một quốc gia ký kết Công ước châu Âu về quyền con người (ECHR) ngày 11 tháng 11 năm 1950. Nó có hiệu lực ở Đức vào ngày 3 tháng 9 năm 1953. ECHR là một hiệp ước quốc tế (liên chính phủ) áp dụng cho 47, tức là gần như tất cả châu Âu các quốc gia (ngoại trừ Belarus). Bằng cách phê chuẩn ECHR, nó đã trở thành một phần không thể thiếu trong khuôn khổ pháp lý của Đức có cấp bậc của một luật liên bang. Điều 6(2) của ECHR quy định rõ ràng về giả định vô tội như sau:

Mọi người bị buộc tội hình sự sẽ được coi là vô tội cho đến khi được chứng minh là có tội theo pháp luật.

b) Tòa án Nhân quyền Châu Âu. ECHR đã thành lập một tòa án cụ thể: Tòa án Nhân quyền Châu Âu (ECtHR) tại Strasbourg. Tòa án coi sự suy đoán vô tội là một phần của quyền xét xử hình sự công bằng như được quy định trong đoạn nói trên.⁵ Theo luật án lệ của mình, giả định vô tội đảm bảo mọi người không có quyền được chỉ định hoặc bị coi là có tội về một tội hình sự trước khi tội lỗi của anh ta đã được tòa án xác lập.⁶ Một trong những bảo đảm này bao gồm việc các thẩm phán, trong việc thực hiện các chức năng của họ, không lấy làm cơ sở cho ý kiến định trước rằng bị cáo đã phạm tội theo cáo buộc.⁷ Giả định vô tội bị vi phạm bởi các tuyên bố hoặc quyết định mang lại ấn tượng rằng người có liên quan là có tội, khiến công chúng tin rằng anh ta có tội hoặc dự đoán sự đánh giá về các sự kiện của thẩm phán có thẩm quyền.⁸

3. Hiến chương của Liên minh châu Âu về quyền cơ bản

Bên cạnh Luật cơ bản của Đức và ECHR, nguồn thứ ba về giả định vô tội ở Đức là Điều 48(1) của Hiến chương về các quyền cơ bản của EU (Hiến chương EU). Quy định này tương tự ECHR:

---

⁴ BVerfGE 133, 168 (202); 133, 1 (31); 110, 1 (22 f.); 82, 106 (114); 74, 358 (370).

⁵ ECtHR, Feb 27, 1980, 6903/75 – Deweer v. Belgium; ECtHR, March 25, 1983, 8660/79 – Minelli v. Switzerland; ECtHR, April 23, 1998, 159/1996/778/979 – Bernard v. France.

⁶ ECtHR, March 30, 2010, 44418/07 – Poncelet v. Belgium.

⁷ ECtHR, December 6, 1988, 10690/83 – Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain.

⁸ ECtHR, October 28, 2004, 48173/99 – Y.B. and others v. Turkey.

Mọi người bị buộc tội sẽ được coi là vô tội cho đến khi được chứng minh là có tội theo luật định.

Hiến chương EU đã được tuyên bố vào năm 2000 và được Hiệp ước Lisbon tuyên bố ràng buộc về mặt pháp lý bằng cách nâng nó lên thành luật của Liên minh chính là luật siêu quốc gia.⁹ Nó có hiệu lực từ ngày 1 tháng 12 năm 2009. Tuy nhiên, phạm vi áp dụng Hiến chương EU khác với hiến pháp quốc gia và ECHR: Theo Điều 51 (1), các quy định của Hiến chương EU được quy định cho các tổ chức, cơ quan, văn phòng và cơ quan của Liên minh châu Âu và quốc gia thành viên chỉ khi họ đang thực hiện luật của Liên minh. Do đó, Hiến chương EU không bảo vệ cá nhân ngoài phạm vi áp dụng luật pháp EU.

Về cơ bản, Điều 48 của Hiến chương EU có nghĩa là giống như Điều 6 (2) và (3) của ECHR, theo bình luận được cung cấp trong Tạp chí chính thức của Liên minh châu Âu.¹⁰

Do đó, nó có cùng ý nghĩa và phạm vi như quyền được bảo đảm bởi ECHR. Đây là lý do tại sao thẩm quyền giải quyết có thể được thực hiện để giải thích ở trên.

II. Biện pháp pháp lý chống lại hành vi xâm phạm suy đoán vô tội

Với hiệu lực trực tiếp có lợi cho cá nhân, bất kỳ người bị buộc tội nào cũng có thể viện dẫn sự suy đoán vô tội trước bất kỳ dịch vụ truy tố, tòa án hoặc cơ quan hành chính nào khác của Đức. Tuy nhiên, bài viết này chỉ giới hạn trong việc xem xét các biện pháp cứu trợ và biện pháp hiến pháp theo luật pháp của Châu Âu.

1. Khiếu nại hiến pháp theo luật pháp Đức

Điều 93 (1) (4a) của Luật cơ bản Đức quy định về biện pháp pháp lý khiếu nại hiến pháp (*Verfassungsbeschwerde*) lên Tòa án Hiến pháp Liên bang Đức tại Karlsruhe. Nó có thể được viện dẫn bởi bất kỳ người nào cho rằng một trong những quyền cơ bản của họ đã bị vi phạm bởi bất kỳ cơ quan công quyền nào. Vấn đề là sự suy đoán vô tội bắt nguồn từ quy tắc pháp quyền (xem tại Mục I, tiểu mục 1) và nguyên tắc này không phải là quyền cơ bản mà chỉ có đặc điểm khách quan, tức là nó ràng buộc tất cả các cơ quan nhà nước nhưng không cho phép các cá nhân. Khiếu nại hiến pháp dựa trên sự vi phạm nguyên tắc pháp quyền sẽ không được chấp nhận, hòng hồ là được thiết lập. Tuy vậy, theo học thuyết pháp lý của Đức, 'phương tiện' để khiếu nại hiến pháp là sự kết hợp của

---

⁹ One of the main features is the 'direct domestic effect' of EU law within the EU member states, cf. the key decision ECJ of Feb 5, 1963, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1 – van Gend en Loos.

¹⁰ Official Journal of the European Union 2007, C 303/30.

nguyên tắc pháp quyền với quyền cơ bản: 'Tác nhân' này là điều khoản bắt buộc của Điều 2(1) của Luật cơ bản nhằm đảm bảo quyền tự do hành động chung. Việc kết hợp nguyên tắc pháp quyền đặt khiếu nại hiến pháp vào hoạt động có lợi cho bất kỳ cá nhân nào đối với một hành vi vi phạm giả định vô tội.¹¹

2. Biện pháp khắc phục dựa trên vi phạm ECHR và Hiến chương EU

a) Tòa án châu Âu. Như một lẽ tất nhiên, một hành vi vi phạm suy đoán vô tội có thể được đưa ra trước Tòa án Nhân quyền Châu Âu tại Strasbourg theo Điều 6 (2) của ECHR cũng như trước Tòa án Công lý Liên minh Châu Âu (CJEU) tại Luxembourg theo Điều 48 (1) của Hiến chương EU.

- Tuy nhiên, khiếu nại cá nhân đối với ECHR theo Điều 34 của ECHR yêu cầu tham khảo tất cả các biện pháp pháp lý quốc gia (Điều 35 (1) của ECHR).

- Và quyền tài phán của CJEU giới hạn trong luật pháp EU và việc thực thi luật pháp trong đó luật hình sự chưa phải là một vấn đề lớn.¹²

Điều này đặt ra câu hỏi liệu một hành vi xâm phạm ECHR hay Hiến chương EU có thể được đưa ra trước tòa án Hiến pháp Liên bang Đức tại Karlsruhe hay không.

b) ECHR trước Tòa án Hiến pháp Liên bang. Như đã nêu ở trên, như một điều ước quốc tế, ECHR bị giới hạn ở cấp bậc của một luật liên bang thông thường ở Đức. Do đó, nó không phải là một tiêu chuẩn đánh giá hợp lệ của Tòa án Hiến pháp Liên bang.¹³ Tuy nhiên, Tòa án coi ECHR là một phần cụ thể trong các điều ước quốc tế, vì bảo vệ quyền con người là đặc điểm cốt lõi của hiến pháp Đức (xem Điều 1(2) của Luật cơ bản).

Do đó, Điều 6(2) của ECHR được coi là một bộ trợ diễn giải cho việc giải thích và áp dụng luật pháp trong quốc gia và đặc biệt là quyền cơ bản của Đức.¹⁴

c) Hiến chương EU trước Tòa án Hiến pháp Liên bang. Trong 40 năm qua, Tòa án Hiến pháp Liên bang đã không xem xét Tòa có thẩm quyền nghiên cứu các hành động của Liên minh châu Âu. Hơn nữa, một khiếu nại hiến pháp không thể dựa trên sự vi phạm các quyền cơ bản của Liên minh.¹⁵ Tuy nhiên, Viện thứ nhất của Tòa án gần đây đã thay đổi luật án lệ về chủ đề này và sử dụng các quyền cơ bản của Liên minh làm tiêu chuẩn để kiểm tra - với điều kiện

---

¹¹ BVerfGE 78, 358 (370); 82, 106 (114).

¹² An important exception is the 'European warrant of arrest', cf. BVerfGE 140, 317 ff.

¹³ BVerfGE 111, 307 (317).

¹⁴ BVerfGE 111, 307 (328 f.); 128, 326 (367 ff.).

¹⁵ BVerfGE 110, 141 (154 f.).

là một nhánh luật cụ thể hoàn toàn hài hòa (ví dụ như luật bảo vệ dữ liệu).¹⁶ Khi việc hài hòa như vậy, trong luật hình sự và giả định vô tội, sẽ cần thời gian. Hiện tại, Điều 48 (1) của Hiến chương EU dường như không đóng vai trò quan trọng trong luật pháp Đức.

---

¹⁶ BVerfG, decision of June 11, 2019, 1 BvR 276/17, NJW 2020, 314 (not yet published in BVerfGE).